

En estat de dubte

quaderndelesidees.press/en-estat-de-dubte/

March 27, 2021

«(...) Si de sobte miréssim d'aturar-nos i de preguntar-nos "on anem?" o "on som ara?", estaríem perduts, perquè a cada moment ja no som on érem, sinó que ens hem deixat endarrere a nosaltres mateixos, irrevocablement, en un passat que no té record, un passat constantment obliterat per un moviment que ens trasllada al present».

(Auster, P. *Espais blancs*. 1999, p. 23)

Pensar de quines maneres la pandèmia ha incidit en l'àmbit de la creació contemporània, quan la pandèmia encara forma part del nostre present, no ens permet establir aquella distància —que és temps i espai alhora— que possibilita la construcció d'un coneixement més o menys elaborat. De la mateixa manera que aproximar-nos a la pràctica creativa en el moment actual des de la idea d'incertesa suposa bregar amb una qüestió que no és pròpia estrictament d'aquesta situació excepcional en la qual estem immerses, encara que aquesta situació hagi evidenciat la fragilitat i dependència d'unes pràctiques que semblen obligades a lidiar amb el dubte constant.

La creació contemporània es veu inevitablement travessada pel context en el qual s'inscriu, i els objectes sensibles que se'n deriven, d'alguna manera, ens parlen d'aquest aquí i ara. Sovint, les propostes més interessants, però, no ho fan d'una manera directa —tornant a Auster, «de vegades cal no anomenar la cosa de la qual estem parlant»—, sinó que des d'una posició més tangencial permeten llegir, amb el temps, qüestions que en aquell moment estaven latents o que, d'alguna manera, impregnaven l'experiència d'aquell temps. Lluny d'una certa idea instrumentalitzadora de la pràctica artística contemporània, segons la qual les creacions haurien de respondre o donar solucions a la situació actual, és només aproximant-nos a aquestes pràctiques des de la distància, des d'apartar-nos prudencialment, que podem mirar d'entendre alguna cosa en relació amb aquesta pandèmia que va irrompre en la nostra realitat a mitjans del mes de març del 2020 i que a hores d'ara encara ens acompanya.

Intervenció de Job Ramos en el marc del projecte Commutacions.

Vista des d'una certa perspectiva, el que ha posat damunt la taula aquesta situació d'excepcionalitat són les mancances i febleses d'un sistema fonamentat en unes polítiques públiques que en l'àmbit cultural i de la creació s'han manifestat com erràtiques, contribuint a la fragilitat d'un ecosistema el qual ha semblat no atendre des de la seva magnitud, cosa que impossibilita la construcció i consolidació d'unes estructures sòlides al voltant de la creació contemporània. De les institucions, encarregades i responsables de l'aplicació i de l'aterratge d'aquestes polítiques, esperàvem que atenguessin els creadors i en tinguessin cura, ja que són els que les nodreixen de contingut, i que imaginessin i articulessin les possibilitats que la situació oferia, centrant-se a pensar noves formes de creació i producció malgrat els impediments que la mateixa situació interposa.

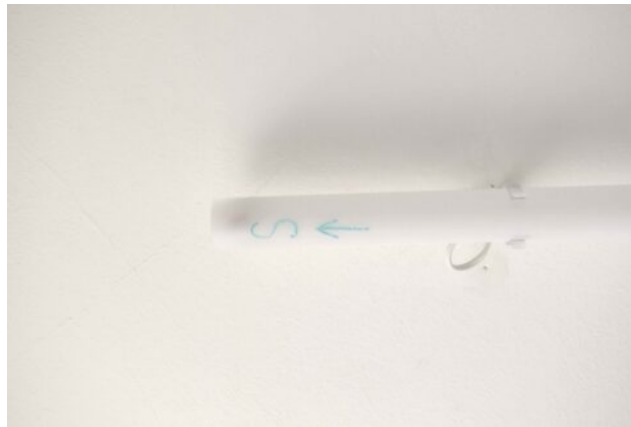
Bona part dels museus i centres d'art, davant la impossibilitat d'obrir portes, han optat per traslladar part de la seva activitat a l'espai web, però poques iniciatives han tingut en compte els creadors i la seva situació de precarietat —encara més accentuada en la situació actual—. Pensar com treballar des de l'àmbit digital no hauria de voler dir traduir simplement el que passa en l'espai físic, sinó pensar aquest espai també com un espai de producció, pensar de quines maneres o formes la producció pot desenvolupar-se en aquest àmbit, més enllà de reproduir el que podria ser una visita a un espai, a una col·lecció, a una exposició en format digital. Un dels exemples més interessants en aquest sentit ha estat la proposta del CA2M que, sota el títol de «Unmetroymedio», va convidar en plena pandèmia els creadors vinculats a la institució a desenvolupar una proposta que tingués sentit i que pogués ser presentada en l'àmbit digital per tal d'activar una reflexió al voltant del moment present i, al mateix temps, permetre que els creadors poguessin seguir desenvolupant part de la seva activitat tot i les restriccions i les intermitències.

Des d'una experiència més situada —en el marc de l'activitat que desenvolupem des de Cultural Rizoma—, la pandèmia ens va conduir a una aturada forçada que ens va permetre allunyar-nos i intentar pensar-nos des d'un altre lloc. En un moment en el qual la proximitat física no era possible, ens vam obligar a pensar com ens relacionem i com tenim cura d'aquests cossos que estan constantment en relació. D'aquí en va sorgir l'articulació d'un projecte —sota el títol de «Commutacions»— en el qual era prioritari establir unes regles del joc que fossin beneficioses per a totes les parts i, sobretot, garantir uns temps i unes formes idònies per tal que certs projectes poguessin desenvolupar-se. Intentar dur-ho a terme des d'una estructura independent possibilita unes coses i en dificulta unes altres. Les dificultats responen bàsicament a les

Intervenció d'Anna Dot en el marc del projecte Commutacions 1.

possibilitats econòmiques. De la mateixa manera que els creadors, les estructures o entitats que operen fora del marc purament institucional ens trobem, i d'una manera més acusada arran de la crisi de la Covid-19, condicionades per subvencions i ajuts fortament burocratitzats, que prioritzen la visibilitat a aspectes que són més difícils de mesurar d'acord amb uns indicadors quantitius.

*Intervenció d'Anna Dot en el marc del projecte
Commutacions.*

No obstant això, vam decidir impulsar un programa que tenia en l'epicentre la voluntat d'inscriure's en el context més immediat i de pensar com desenvolupem propostes deixant-nos afectar per l'altre, a la vegada que es garantia que els processos es poguessin desenvolupar en uns temps més amables i amb les condicions més idònies. Un procés que permetés als creadors treballar des del desig i des del que els importa, dilatant el temps de producció perquè aquest anés al compàs de les seves necessitats.

Després d'alguns mesos, resten alguns rastres d'aquests processos, que a hores d'ara encara s'estenen en el temps. Resseguint-los des de la distància ens parlen d'algunes de les coses que travessaven els nostres cossos en aquell moment concret, encara que aleshores no sabéssim massa bé què és el que estàvem fent. L'intent de trobar el nord que posava en pràctica Anna Dot (Torelló, 1991), a través de l'exploració de qüestions relacionades amb la topografia i de tècniques de coneixement allunyades d'allò purament científic, ens parla ara de la dificultat de saber on som si no disposem d'unes coordenades bàsiques que ens permetin situar-nos, i de la necessitat d'establir un punt des d'on començar o continuar. Paral·lelament, Roc Parés (Ciutat de Mèxic, 1968) indagava en la possibilitat de veure'ns des d'altres llocs i d'investigar al voltant dels marges que queden invisibilitzats dins d'unes interfícies virtuals, creant nous espais des d'on poder relacionar-nos. Per la seva banda, Job Ramos (Olot, 1974), davant la dificultat de trobar un lloc des d'on treballar, flirtejava amb el desig d'immiscir-se en les pràctiques dels altres, de repetir accions ja dutes a terme i, en última instància, de pensar de quines maneres un cúmul de veus poden conviure i afectar-se.

Parlar d'una cosa que encara no és, o que no és del tot, és instal·lar-se i parlar des del dubte. I treballar des d'aquest estat de dubte, des d'aquesta incertesa, és treballar des d'on sempre ho fa la creació si entenem que, lluny de tot romanticisme, el dubte és aquell espai des d'on s'activen totes les realitats possibles.

Rita Andreu

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia'ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avis legal](#) i [política de privacitat](#).

Rita Andreu

Rita Andreu (Barcelona, 1986). Llicenciada en Història de l'Art per la Universitat de Girona i màster en Comunicació i Crítica d'Art per la Fundació UdG. Al llarg de la seva trajectòria s'ha aproximat a les pràctiques artístiques contemporànies des de vessants diversos (comissariat d'exposicions, disseny de programes i propostes pedagògiques, coordinació [...])

[Llegir més](#)